

Hyvinvointialueen alueellinen hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2023

Keski-Pohjanmaan hyvinvointi- ja tulevaisuuslautakunta 25.04.2024 § 20
88/00.02.01/2022

Valmistelija kehittämissuunnittelija Henri Nevalainen, kehitysjohtaja Eija Kellokoski-Kari

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointialueiden perustehtävä. Hyvinvointialueen on raportoitava asukkaidensa hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä aluevaltuustolle vuosittain (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 7 §). Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi 29.5.2023 kokouksessaan Keski-Pohjanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen 2022 ja hyvinvointisuunnitelman 2023-2025. Tämä vuosiraportti kokoaa alueen väestön hyvinvointitietoja vuodelta 2023 ja hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutumisen vuonna 2023.

Vuosiraportissa käydään läpi hyvinvointisuunnitelman painopisteiden indikaattoreita ja painopisteisiin asetettujen toimenpiteiden toteutumista. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen on yksi painopiste. Lasten ja nuorten hyvinvoinnissa on nähtävissä painopisteen tavoitteisiin peilattuna haasteena esimerkiksi ahdistuneisuuden lisääntyminen ja kokemus aikaisempaa heikompaan avun saamiseen. Hyvinvointialueen toimenpiteenä on esimerkiksi lisätty psyykkaritoimintaa alueella, lisätty lapset puheeksi toimintamallin käyttöä ja kehitetty varhaisen tuen malleja. Yhteistyönä muiden toimijoiden kanssa on kehitetty myös yhteisövaikuttavuuteen perustuvaa toimintaa alueella.

Toisena painopisteenä on mielenterveyden edistäminen ja riippuvuushaittojen ehkäisy. Mielenterveydessä on nähtävissä painopisteen tavoitteisiin peilaten esimerkiksi lasten ja nuorten ahdistuneisuuden lisäksi työikäisten psyykkisen kuormittuneisuuden lisääntyminen. Päihteiden osalta huolena huumeiden saatavuuden helppous, vaikkakin huumeiden saatavuuden helpoksi kokevien osuudet ovat pienempiä kuin koko maassa keskimäärin. Hyvinvointialueen toimenpiteinä on kehitetty esimerkiksi matalan kynnyksen hoitoon pääsyä mielenterveyspalveluihin sekä lisätty mielenterveysosaamista alueella. Riippuvuushaittojen ehkäisyssä on toteutettu alueella PAKKA-toimintamallia.

Terveellisten elintapojen edistäminen on kolmas painopiste. Painopisteen tavoitteisiin peilaten haasteena on esimerkiksi lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky sekä kouluruuan syömättä jättäminen. Työikäisillä haasteena on esimerkiksi riittämättömästi nukkuvien osuus ja terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus sekä ravitsemussuosituksen mukaan syövien määrässä on myös kehitettävää. Toimenpiteinä hyvinvointialue on esimerkiksi kehittänyt elintapavalmennuksen osaamista, yksilötasoisista ja

ryhmämuotoista elintapavalmennusta sekä yhteistyötä kuntien liikuntapalveluiden ja järjestöjen kanssa.

Neljäs painopiste on turvallisuuden edistäminen. Painopisteen tavoitteisiin peilaten haasteena on esimerkiksi alakoulun lasten kokema fyysinen väkivalta ja iäkkäillä kaatumiset. Toimenpiteinä hyvinvointialue on kehittänyt esimerkiksi lähisuhde- ja perheväkivallan tunnistamista ja hoitoon sekä avun saantiin ohjausta sekä kaatumisten ehkäisyn toimintamallia. Lisäksi arjen turvallisuuden edistämässä on kehitetty esimerkiksi asumisen paloturvallisuutta.

Valittujen painopisteiden lisäksi suunnitelmassa on erikseen hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, osallisuuden edistäminen sekä arjen tuki ja apu sekä järjestöyhteistyön ja toiminnan tukeminen. Toimenpiteitä ovat esimerkiksi matalan kynnyksen ajanvarauksettoman toiminnan ja etsivän sekä jalkautuvan työn ja hyvinvointilähete – toiminnan kehittäminen, osallisuusohjelman ja -suunnitelman toteuttaminen ja sähköisten palveluiden kehittäminen sekä järjestöavustusten myöntäminen.

Oheismateriaalina indikaattoritietoa sekä hyvinvointisuunnitelman erilliset suunnitelmat.

Päätösesitys

Hyvinvointi- ja tulevaisuuslautakunta

1. antaa evästyksen asiakirjan viimeistelyyn
2. päättää esittää hyvinvointialueen aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle Keski-Pohjanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen vuosiraportin 2023 hyväksymistä.

Päätös

Hyvinvointi ja tulevaisuuslautakunta

1. antoi evästyksen asiakirjan viimeistelyyn.
2. päätti esittää hyvinvointialueen aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle Keski-Pohjanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen vuosiraportin 2023 hyväksymistä.

Merk.tied. §22 käsiteltiin ennen §20, kokouksessa olleiden teknisten vaikeuksien takia.

Varajäsen Taina Koskela poistui kokouksesta §20 käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen klo 19.43.